

ANALÝZA

Praha, 11. 3. 2013

**KOMENTÁŘ: VÝVOJ PRŮMĚRNÝCH MEZD
ZAMĚSTNANCŮ VE 4. ČTVRTLETÍ 2012**

Zatímco v prvních třech čtvrtletích roku 2012 docházelo ke zpomalování růstu průměrných nominálních mezd, v posledním čtvrtletí došlo ke zcela mimořádnému mzdovému vývoji, jehož příčiny lze zejména spatřovat nikoli v náhlém zlepšení hospodářské situace podniků, ale ve změně daňové legislativy směrem k narovnání degresivního zdanění u nejvyšších příjmů, která platí od počátku roku 2013. Růst průměrné mzdy nominálně o 3,7 % byl totiž silně ovlivněn výrazným nárůstem mimořádných odměn, především u nejlépe placených pracovníků. Lze tedy předpokládat, že některé podniky využily na konci loňského roku příležitost a v předstihu vyplatily svým manažerům mimořádné odměny, které jindy bývají vypláceny až v prvních měsících následujícího roku.

Z analytického hlediska jde o zrcadlový jev k vývoji na přelomu let 2007-2008, kdy bylo tzv. zastropování zdravotního a sociálního pojištění zaváděno. Rozborem časové řady lze vypočítat, že tehdy došlo k mimořádnému přesunu cca 20 miliard korun na mzdy ze 4. čtvrtletí 2007 do roku 2008.

Také nyní se neobvyklé výsledky objevují v nejvyšší míře v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví, kde mzdový růst ve 4. čtvrtletí o 24,1 % neodpovídá výsledkům v předchozích třech čtvrtletích (3,7 %). Druhou největší disproporci najdeme v odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu: 13,1 % ve 4. čtvrtletí proti -0,4 % v předchozích třech čtvrtletích.

Ke zpomalování mzdového růstu docházelo v odvětvích s dominancí státu, tj. ve zdravotní a sociální péči, vzdělávání a ve veřejné správě, kde podobné „optimalizace“ nejsou očekávatelné. Pokles průměrné nominální mzdy se znovu opakoval v činnostech v oblasti nemovitostí (-4,4 %). Nadprůměrný růst mezd byl naopak ve všech čtvrtletích loňského roku v zemědělství. Zpracovatelský průmysl, který je největším odvětvím z hlediska zaměstnanosti, zaznamenal ve 4. čtvrtletí mzdový růst mírně vyšší než v předchozích dvou čtvrtletích, ale nižší než na počátku roku.

Uvedené odvětvové rozdíly se promítly i do disproporce mezi podnikatelskou sférou a nepodnikatelskou, v níž došlo ve 4. čtvrtletí 2012 vzhledem k inflaci k reálnému poklesu o 1,5 %. Naopak v podnikatelské sféře došlo díky uvedeným skutečnostem k reálnému zvýšení o 1,4 %.

Evidenční počet zaměstnanců na přepočtené počty se ve 4. čtvrtletí snížil o 1,1 % ke stejnému období předchozího roku, což představuje pokles o 39,9 tisíc.

ANALÝZA

Nárůsty/poklesy ke stejnému období předchozího roku u průměrných nominálních mezd podle sekcí CZ-NACE, jednotlivá čtvrtletí a celý rok 2012

Sekce CZ-NACE	2012				
	Q1	Q2	Q3	Q4	rok
C E L K E M	3,4	2,3	1,5	3,7	2,7
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	6,4	5,1	3,2	4,6	4,8
B+C+D+E Průmysl c e l k e m	4,0	3,2	2,1	4,1	3,4
B Těžba a dobývání	5,9	1,8	2,5	4,5	3,6
C Zpracovatelský průmysl	4,4	3,5	2,2	3,7	3,4
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimat.vzduchu	-2,3	0,4	1,2	13,1	3,2
E Zásobování vodou; činnosti souv. s odpady a sanacemi	0,7	1,5	-0,9	2,3	0,9
F Stavebnictví	2,7	-2,5	0,4	1,3	0,4
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motor. vozidel	3,0	0,3	0,2	3,0	1,6
H Doprava a skladování	0,6	0,3	-0,8	2,0	0,5
I Ubytování, stravování a pohostinství	1,5	-1,0	-2,5	1,3	-0,3
J Informační a komunikační činnosti	1,9	3,6	4,1	5,4	3,8
K Peněžnictví a pojišťovnictví	3,0	5,1	3,0	24,1	8,7
L Činnosti v oblasti nemovitostí	-3,9	-4,2	-7,7	-4,4	-5,1
M Profesní, vědecké a technické činnosti	4,4	3,0	-2,0	4,1	2,3
N Administrativní a podpůrné činnosti	1,2	1,2	-0,2	2,5	1,2
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2,2	2,2	0,8	1,2	1,6
P Vzdělávání	4,6	2,0	3,6	0,8	2,6
Q Zdravotní a sociální péče	5,6	4,3	2,7	0,0	3,1
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3,0	3,9	4,8	11,4	5,9
S Ostatní činnosti	2,0	3,4	0,6	1,8	1,9

Kumulativní údaje za celý rok 2012 ukazují meziroční nominální nárůst průměrné mzdy o 2,7 %, po zohlednění inflace (3,3 %) však došlo k reálnému snížení mezd o 0,6 %. K mírnějšímu poklesu reálné kupní síly došlo u zaměstnanců v podnikatelské sféře (-0,5 %), kde jsou mzdy určovány tržně; u nepodnikatelské sféry, kde platy určují spíše administrativní rozhodnutí, byl propad hlubší (-1,1 %). Nepříznivý vývoj za celé období dokresluje pokles počtu zaměstnanců v obou sférách, celkem o 0,9 % (tj. 33,2 tis. osob). K výraznému zvyšování početních stavů docházelo pouze v činnostech v oblasti nemovitostí (o 7,6 %), kde však bylo doprovázeno poklesem nominální průměrné mzdy o 5,1%.

Při srovnávání absolutních úrovní výdělků je nutné vzít v potaz, že v obou sférách je rozdílná struktura pracovních míst a jsou vykonávány velmi odlišné práce.

Dalibor Holý

Odbor statistiky trhu práce a rovných příležitostí ČSÚ